

Pe un an . . . 48.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zăneli Nr. 17
 INSERTIUNILE
 se primesc la redacție
 gratis
 Mulțumite publice și Lee
 deschiș costă zăneli 20
 Manșeripetele nu se lasă
 DRUMBUZA

Cuvântul partidului național.

Arad, 8 Decembrie.

Calm, demn, cu logică ireproșabilă, dar cu bărbăția vrednică de marii noștri înaintași și cu seriozitatea cuvenită vremurilor istorice, prin cari trecem, a fost rostit ieri în parlamentul Țării-Ungurești cuvântul partidului național român, cuvântul poporului românesc din Ungaria și Transilvania.

Ca ploaia binecuvântată după seceta de vară a fost ahtiat acest cuvânt de obștea românească. El a fost spus și ușurare veselă simte sufletul nostru.

Dela cea dintâi zi a mobilizării generale în anul 1914 gândul poporului românesc din Ungaria și Ardeal a fost împedat ca apa izvoarelor din văile sale fermecătoare și gândul acesta curat s'a tradus în eroismul fără seamăn al sutelor de mii, cari dela început și până azi și până la sfârșit își varsă sângele tânăr și voinic pentru patrie și tron, s'a tradus în ținuta pacinică, serioasă, patriotică și jertfitoare a milioanele rămase la vetrele strămoșești.

Reprezentanții autorizați ai poporului românesc din Ungaria și Ardeal, conducătorii lui politici, în lungul șir al luptelor pentru existența și dezvoltarea națională a acestui popor se inspiraseră întotdeauna din sentimentul istoric al lui și desăvârșit indentificați cu sufletul acestui popor știau viitorul și așteptau liniștiți dovada prin fapte a mărturisirii lor politice, a cărei lealitate și sinceritate s'a tras de atâtea ori la îndoială spre a

justifica o politică de guvernământ imposibilă.

Mulți erau cari nu putuseră înțelege tăcerea partidului național român la începutul războiului. Acei mulți credeau că ar fi fost de datoria partidului național român să-și spună cuvântul său îndată după declararea acestui războiu. Acei mulți credeau că partidul național român avea datoria să manifeste credințele sale și să indice calea națiunii române din Ungaria și Ardeal în fața războiului.

Dar acei mulți erau în rătăcire și conducătorii politici ai neamului românesc din Ungaria și Ardeal prin tăcerea lor au dat dovada înțelepciunii desăvârșite. *In fața unui războiu, ca acela de azi, credințele unui partid patriotic și calea unei națiuni credincioase tronului și țării, nu se manifestă și nu se indică prin vorbe, ci se afirmă prin fapte.* Ar fi fost o insultă la adresa partidului național român din Ungaria și Ardeal, ar fi fost o insultă la adresa poporului românesc din această țară presupunerea, că acest partid și acest popor are trebuință de vorbe și indicări spre a fixa și a cunoaște calea datoriei sale în fața primejdiei, ce se deslănțuise asupra patriei și tronului. *Credința poporului românesc pentru patrie și tron trebuia să se manifeste spontan, fără vorbe și fără indicări, prin fapte.*

Când goarneau au sunat, când pe câmpie și în văile munților românești s'au auzit chemarea la arme împotriva aleanului, în acelea clipe noi am plecat să apărăm tronul nostru și țara noastră, să ne apărăm pe noi înșine, cenușa strămoșilor și moșia strănepoților.

Curată nebunie ar fi fost, când cineva ar fi pretins ori ar fi așteptat, ca în acelea clipe poporul românesc să facă *declarații* de lealitate și de credință. Față de cine? Față de sine însuși? Poporul românesc, națiunea română din Ungaria și Ardeal nu este sluga nimănui. Ea nu se luptă în slujba altora, ci-și varsă sângele *pentru sine însuși*, pentru patria sa, pentru Domnitorul său. Când națiunea română nu ar avea convingerea asta, *nici un fecior român nu ar îmbrăca hainele cătănești.*

În fața primejdiei existenționale au fost suprimate toate micile considerațiuni, cari privesc viața trecătoare. Națiunea română din Ungaria și Ardeal n'a abandonat absolut nici una din pretențiunile sale față de cărmuitorii țării, întru nimic n'a renunțat la aspirațiunile sale naționale și democratice, sufletul ei este acelaș acum, ca înainte de războiu semper idem. În vremea primejdiei existenționale însă mai presus de toate primează *apărarea existenței.* Și această apărare României o săvârșesc cu îndârjirea unui eroism, ce pune în uimire lumea și consacră în chip strălucit renumele vitejiei strămoșești a neamului românesc.

Și acești Români, cari acum cu așa minunată vitejie apără țara și tronul, în timp de pace cu aceeaș vitejie își vor apăra legea și neamul și limba și-și vor elupta toate drepturile, de cari au trebuință pentru ocrotirea fericită a acelor bunuri naționale, pentru cari trăiesc și mor. Pe câmpiile blestemate ale Galiției, prin văile întunecate ale munților sârbești, prin gheața nemuritoare din Alpi României se luptă nu cu gândul, că doar sângele lor vărsat se va răsplăti, căci nu se

Femeia albaneză.

Totdeauna supuse soților cari le consultă bucuros în toate afacerile lor și ale patriei, albanezele musulmane asemenea celor creștine din munți, adeseori au dat dovezi de eroism. La cel dintâi pas, când armata sultanului a amenințat independența și privilegiile de cari se bucura Scutarii, ele au dat întâiul strigăt de alarmă și au depus cel mai viu zel și cea mai ferventă energie în escitarea însufletirii de care erau cuprinși toți Albanezii, uniți într'un singur glas: chemarea apărării drepturilor patriei.

Femeile fură gata, în rând cu bărbații să ia arma în mână și să-și însotească pe câmpul de războiu.

Știind să-și rețină lacrimile, să-și sufocă durerea la vederea morții celor mai dragi ființe, apropiate sufletului lor de mamă și soție, aceste femei voinice țarau cadavrele mutilate din mijlocul luptelor pentru ca să trezească și mai mult dorul răzbunării în sufletul celor rămași acasă. S'au dat exemple de mamă, cari și-au gonit din casă feciorii cu spiritele mai calme și cu oarecare umbră de rezervă față de entuziasmul lor și oricât de slăbănogi ar fi fost ei, erau forțați de ele, chiar conduse de ele în șirul luptătorilor. În Scutarii s'au dat exemple de soții despărțiți de soțul lor din cauza entuziasmului potolit al acestora.

Cu toate că Albanezii nutresc profundă indi-

ferență dragostei, nicăiri doar femeia nu e înconjurată de respect și nu exersează o acțiune mai puternică decât la ei. Dela cea mai fragedă vârstă, în femeia albaneză este infiltrat sentimentul de a-și onora patria și venerația familiei este o lege păstrată din strămoși. Fete tinere, în vârsta copilăroasă de opt-nouă ani au dat cele mai largi dovezi de conștiința lor națională și tradițiile lor păstrate drept legi la toată suflarea albaneză.

Tot așa este respectată și femeia din munți: Poate să facă singură cele mai îndepărtate drumuri, fără teama vre-unui incident supărător. Orice persoană, bărbat chiar, luat sub scutul ei, se bucură de aceleași privilegii. Sub protecția ei poate traversa o tabără dușmană chiar, nimenea nu va îndrăzni să-l atace.

Pentru albaneză, frumusețea și averea este o mândrie necunoscută. Cu atât mai mândră însă și virtuoasă este femeia mamă care a dat naștere la numeroși copii. Prin faptul că a dăruit soțului său mulți copii și-a câștigat dragostea și aprecierea lui. Cu cât o mamă are mai mulți feciori cu atât se bucură de un respect nelimitat al familiei întregi și soțul sau o tratează ca pe o autoritate de care întotdeauna este mândru. În acelaș timp ea este cea mai devotată mamă și soție cu multă gingășie îngrijindu-și soțul până la adânci bătrânețe.

Un obicei străbun păstrat ca o lege pentru fiecare familie albaneză este că ori câți copii

ar fi într'o familie, frați, surori cari se căsătoresc și ei la rândul lor, nu părăsesc casa părintească până când părinții sunt în viață. Bătrânii își închid ochii împresurați fiind de ceata nepoților cari le înseninează zilele bătrânețelor.

Femeia dela oraș este de aceeaș hârnicie ca cea din munți, se scoală înainte de a se zori de ziuă pentru ca să îndeplinească tot serviciul căminului. Cea dela sat și din munți toarce lâna pentru vestimintele tuturor membrilor familiei și după ce în toate anotimpurile lucrului de câmp a muncit alături de bărbatul său, seara nu se repausează decât când toți ai casei sunt la hodină.

Niciodată femeia albaneză nu s'arată în lume alături de soțul ei. Dacă acesta pleacă pentru o absență cât de îndelungată, ea nu e de față la despărțire și s'ascunde la reîntoarcerea lui. Ori cât de mult ar lipsi de acasă soțul său, ea niciodată nu va întreba unde s'a dus, unde este și ce face!

Aceste obiceiuri, atât de severe și contrare alor noastre, le sunt transmise de străbunii lor, cari în fiecă clipă trebuiau să-și părăsească casa și familia chemați fiind sub arme. Și erau de credința și convingerea că feciorii cari pleacă în luptă nu e bine să se lase impresionați de lacrimile femeilor și a mamelor cari puteau chiar să-și influențeze în energia și datoria sfântă de a-și apăra țara.

T. B.

vinde sângele cinstit și Români nu-și varsă sângele pentru plată ori răsplată, ei îl varsă pentru apărarea existenței lor proprii.

Acesta este gândul poporului românesc din Ungaria și Ardeal în cataclismul mondial. Și acestui gând i-a dat expresia fericită d. deputat Dr. Teodor Mihali în parlamentul ungar. Vrednicul reprezentat al poporului românesc n'a făcut *declarații* în parlamentul ungar, ci a făcut *constatări*. Declarațiile n'au loc și n'au rost, dar în fața încercărilor păcătoase de a interverti eroismul soldaților români a trebuit să se spună cuvântul, care s'a spus. Români sunt nemulțumiți cu situația lor politică în statul-ungar, dar ei cu vitejie își varsă sângele pentru acest stat, căci îl știu al lor și ei știu că nemulțumirea lor politică tot prin lupta lor va avea să înceteze, căci odată și odată statul-ungar va trebui să fie așezat pe temeiurile egalității naționale și a democrației veritabile, nu din grația celor puternici, ci prin osârdia celor slabi, dar mulți.

Nu putea partidul național român să facă declarații la începutul războiului, căci oricare declarație ar fi fost o bănuială proastă și ofensătoare la adresa poporului român. Dar trebuia să se spună *acum* cuvântul, care s'a spus, ca nimeni să nu mai fie îndreptățit a da vitejiei românești o interpretare străină de ea și nimeni să nu se simtă îndreptățit vr'odată să spună că bubuitul tunurilor a pus capăt aspirațiilor naționale ale poporului românesc din Ungaria și Ardeal. În auzul acestui bubuit de tun a trebuit să se spună, că nici în acest timp de primejdie „n'am experimentat încă un singur semnal al vre-unei politici de stat, care ar putea să aducă în consonanță pretențiunile integrității teritoriale și de drept public a Ungariei cu condițiunile existenței naționale a poporului român” și că prin urmare „poporul român după războiu va fi silit să-și continue lupta politică pentru condițiunile existenționale ale ființei sale naționale”.

Cuvântul dlui Dr. Teodor Mihali, foarte corect, rămâne în cadre generale, chestia mare nu se pierde în amănunte, frazele sunt lapidare, ca vărsate în bronz și ele isbesc prin claritate și acrabie, nimic de scăzut ori adăugat. Și cât de ingenioasă este afișarea totuși a unei pretenții speciale din programul aspirațiilor noastre: *sufragiul universal*. Da. Mai presus de toate *sufragiul universal*. Milioanele de bărbați, cari prin tranșee apără țara, nu pot fi scoși din tranșeele constituției. unde se apără libertatea cetățenească și dreptul la fericire a tuturor, cari în timp de primejdie sunt îndatorați să moară pentru aceea a altora. *Sufragiul universal* este o chestie, a cărei rezolvire nu se mai poate amâna. În ploaia de proiectile milioanele cetățenilor au dat cu splendid succes examenul maturității lor politice. Ei își vor prezenta diploma și porțile *sufragiului universal* trebuie să li se deschidă.

Cuvântul partidului național român în parlamentul ungar este cuvântul poporului românesc din statul-ungar și când *șase sute mii de Români*, — mai mulți decât face oastea întregă a țarului bulgar, — își varsă sângele cu vitejie pentru țară și tron, *cuvântul acesta fără îndoială va fi auzit*.

România nu permite trecerea Rușilor

Declarațiile lui V. Arion. — Raporturile româno-bulgare. — România nu va permite Rușilor trecerea pe teritoriul său. — Paza Dunării! — Răspuns la mesajul român. — România în fața unor noi și importante evenimente. — D. Colonel Rudeanu întors din Paris. — România cumpără cai din Rusia.

Arad, 8 Noembrie.

„Pester Lloyd” publică în numărul său de ieri „Marți” declarațiile dlui **Virgil Arion** fost ministru și președinte al „Ligei culturale” făcute corespondentului numitului ziar, care fiind trimis în Bulgaria, s'a oprit și în București. Organul german al guvernului ungar face un comentariu mai lung la declarațiile dlui **V. Arion**, căutând să dea un răspuns.

Dăm la vale în traducere declarațiile dlui **Arion**:

Eu sunt de părere, că *politica de neutralitate nu e avantajoasă pentru România* și eu cred că neutralitatea e o stare șubredă, care se va dovedi netrainică în România.

Politica de neutralitate e primejdioasă *prin slăbiciunea ei*. Abținându-se de la lupta ce se dă azi în Europa, România va avea să poarte consecințele unui mare războiu, care se petrece afară de granițele ei și care îi poate aduce numai decepțiuni.

Noi, în România nu suntem de o părere în ce privește direcția, care să se dea politice noastre naționale. Dar într'un punct suntem una: neutralitatea va fi primejdioasă țării noastre.

Espectativa armată, pentru care s'a decis consiliul de coroană încă sub decedatul rege Carol, nu înseamnă neutralitate. Consiliul de coroană s'a pronunțat *impotriva neutralității așa și impotriva ideii, ca să luăm parte în războiul alături de Rusia*.

În România s'a înțeles că neutralitatea și neactivitatea nu e politică. Ceea ce vedeți la noi, nu e neutralitate, nu e neactivitate, ci e o *expectativă*.

Noi ceștialalți credem *dimpotrivă, că o biruință a Francezilor nu se mai poate spera, că aliații sunt bătuți irevocabil și așteptăm ca acest fapt să fie destul de pronunțat, pentruca să nu mai poată fi tăgăduit și pentru ca României să i se dea posibilitatea să-și desfășure forțele militare, și adevărat impotriva celui mai mare dușman al nostru, impotriva Rușilor*.

Neutralitatea, adevărat neactivitatea ni-o poate pretinde în acest moment *numai un dușman al României. Singur Rusia, acest dușman secular al neamului nostru*, are interes ca să paralizeze acțiunile României. Învinsă și dându-și seama că România se poate îndrepta numai impotriva ei, Rusia alimentează în țara noastră o mișcare, care are de scop zăpăcirea opiniei noastre publice, ducând în rătăcire spiritele, susține o stare de desorientare despre starea adevărată a situației militare în Europa, calculând să prolungească prin aceasta situația grea a României.

E învederat, că dacă Rusiei îi va reuși să o statornicească definitiv pe România în această izolare de tot ce se petrece în Europa, în hotărârea aceasta nenorocită de a ignora evenimentele războiului, în această respingere dela sine a tot ce s'ar putea ști despre succesul puterilor centrale, România va rămâne nedecisă până la sfârșitul conflictului european, înclăștată în orizontul strâmt, care i-l impune Rusia dușmană, și coborâtă în acest *clatr obscur*, care nu o lasă să vadă ceea ce se petrece în lume.

De sigur, după războiu România se va trezi din această letargie, în care voiește cu orice preț să fie ținută. Izolată și slăbită, decepționată și nemulțumită, dispoziția ei rea poate lua forme tragice, cari să provoace turburări primejdioase în țară. Această nemulțumire și eventualele turburări posibile în viitor pot fi privite cu satisfacție *numai de Rusia*. România ar deveni un câmp liber pentru intrigile rusești. S'ar putea întrebuița această nemulțumire impotriva dinastiei; se vor folosi de ea pentru ca țara să fie slăbită prin desbinări interne, cari aduc avantajii *numai imperiului țarist* și cel mult unor ambițiuni, cari nu cunosc limita.

Din motivele aceste neutralitatea pentru România poate fi o primejdie. Aceasta e politica care Rusia învinsă dorește să o impună în acest moment statului român, politica, care e preamărită aci numai de aceia cari nu sunt capabili să înțeleagă urmările nefaste ale unei astfel de atitu-

dini, și adevărat de aceia cari s'au obligat față de Rusia și cari, legați prin promisiuni date și primite, n'au nici curajul nici patriotismul ca să sfărme lanțurile, cari îi leagă de acest primejdios dușman al României.

Mă întrebi cum s'ar putea face ca politicii României să i se dea o *statornică orientare de partea marilor puteri din Europa centrală?*

Doresc să vă recomand mai întâi în atențiune un fapt istoric, care, cred eu, merită să fie cunoscut de Unguri și a-i da atențiune. Era în anul 1848. Isbucise revoluția ungurească impotriva Austriei și în Viena începură să se împace cu necesitatea de a cere ajutor dela Rusia impotriva revoluției, care deveni primejdioasă pentru integritatea imperiului. Dvoastră cunoașteți devotamentul Românilor din Ungaria față de dinastia Habsburgilor și de sigur ați mișcarea națională, de care au fost cuprinși Români din Ardeal sub influința ideilor acelor timpuri. În 3 Maiu 1848 a avut loc pe câmpia dela Blaj o adunare la care au luat parte 30 mii oameni, în care s'a proclamat principiul libertății naționale a Românilor și atunci s'a mărturisit din nou loialitatea poporului românesc față de domnitorul său actualul împărat și rege al Austro-Ungariei.

În urma revoluției maghiare situația imperiului devenind precară, i s'a sugerat Românilor din Ungaria ca prin o rezoluțiune a comitetului național constituit în Blaj să pretindă intervenția armatei rusești în contra populației maghiare, ridicate în contra regelui ei. Cel mai vrednic reprezentant al mișcărilor române dela 1848, Simion Bărnuțiu renumitul orator al adunării din 3 Maiu și care a fost autorul programului revendicațiilor române, se exprimă categoric în contra chemării ajutorului rus în Ungaria. El voia să lupte impotriva Ungurilor pentru revendicațiile drepturilor naționale ale nemului său, nu voia însă o năpădire a Ungariei prin Ruși.

Acesta e un fapt istoric, care dovedește profunda intuiție politică a conducătorilor politici ai Românilor din Ungaria și el ne arată ce ușor ar fi pentru Maghiari să încheie definitiv pace cu trații noștri de peste munți.

Vorbesc despre împăcarea loială și sinceră între Români din Ungaria și Unguri, deoarece aceasta e unica piedecă, de sigur de neînvinș, care se pune în calea alăturării definitive a României la politica puterilor centrale.

Nimic nu ne desparte de Germania; dimpotrivă congruența intereselor politice și economice e așa de evidentă, încât și acei cari în momentul de față îndeamnă la războiu impotriva Austro-Ungariei, declară categoric că România victorioasă va trebui să se alipească din nou Germaniei, pentru ca cu aceasta împreună să lupte impotriva Rusiei devenită prea puternică.

Acesta o recunosc chiar și Români amici azi Rușilor. Chiar și ei admit, că prietenia lor față de Ruși e numai sentiment de ocazie; chiar și ei simțesc și recunosc că interesele statornice ale țării impun alipirea la puterile centrale.

În aceste circumstanțe ne putem cu drept încrede, că oare e admisibil să se permită ca neînțelegera, care există în momentul de față între Ungaria și România, să se statornicească și să se otrăvească tot mai mult.

Acum câteva săptămâni a apărut la Berlin un studiu al deputatului Friderich Nauman despre alianța necesară a statelor din Europa centrală. Ideea aceasta a fost dezvoltată acum 6 luni în ziarul nostru „Moldova”, de conducătorul nostru P. P. Carp, fost prim-ministru conservator și cel mai de însemnătate bărbat al României.

Să fie numai un vis? Bărbații de stat sunt de parte de a fi vizionari; mai îngrabă sunt calculatori, iar din glasul profetiv vorbește necesitatea. Sub presiunea de plumb a necesității stătele din Europa centrală își vor întinde mâna. Dar această alianță necesară va fi durabilă numai sub o condiție. Aceasta condiție e: respectarea individualității etnice a tuturor popoarelor cari intră în această alianță. Dorescu să citez cuvintele lui Frideric Naumann: „Trebuie să se pună capăt tuturor încercărilor de desnaționalizare a popoarelor,

cari trăiesc în Europa centrală. N-au rost aceste încercări, deoarece nu pot fi realizate și nici când nu se va obține vre-odată ceva prin ele. Sunt primejdioase încercările deoarece alimentând ele nemulțumirea și ura între popoare, dau pretexte și prilejuri intrigilor și atacurilor străine.

Rusia a găsit mereu în ura dintre națiuni cel mai bun sprijin pentru politica sa de descompunere a statelor vecine și de a face cuceriri, iar dacă intrigile rusești au găsit la noi un teren așa de prielnic succesul acesta al politicii moscovite se poate atribui stării de enervare și nemulțumire care a fost provocată la noi de știrile despre permanentele șicane fără rost și restricții de drepturi la cari sunt expuși Românii din Ungaria de atâta ani.

Din norocire nu există nici între Unguri și Români nici un antagonism care să nu poată fi extirpat; cred mai mult, că spiritele conducătoare ale Românilor, Bănuțiu, Barițiu, Rațiu — acest din urmă a fost întemnițat în Seghedin prin o sentință nedreaptă — acești Români distinși, cari în același timp au fost loiali cetățeni ungari, au judecat corect, când au propovăduit că Rusia e unica primejdie, care amenință tot așa existența poporului românesc ca și a poporului unguresc.

În conștiința acestei primejdii comune să-și întindă mâna aceste două popoare; acesta ar fi nu numai un act de dreptate, ci și un act al înțelepciunii și prevederii politice. Să lucrăm cu toții la aceasta.

Semioficiosul bulgar „Utro” publică următoarea declarațiune ce i-s-a făcut de un ministru bulgar:

„Guvernul bulgar — a spus ministrul în chestiune, — are informațiuni pozitive că România nu se gândește un singur moment să facă cauză comună cu quadrupla-înțelegere, în războiul angajat.

Avem dar credința neștrămutată că România, păstrându-și neutralitatea, va împiedeca, ca armatele străine să-i violeze teritoriul”.

Același ziar publică următorul interview, avut cu un influent diplomat austro-ungar, acreditat pe lângă regele Ferdinand al Bulgariei, în privința atitudinii României:

„Germania și Austro-Ungaria — începe diplomatul declarațiunile sale — nu va permite sub nici un motiv ca Rusia să treacă armate prin România, pentru a ataca Bulgaria.

În această privință s-au și luat măsuri în consecință, pentru ca Rușii să nu poată străbate în Balcani.

E drept că ei au concentrat multă armată la frontiera României. Cu toate acestea rămâne de văzut, dacă statul major își asumă responsabilitatea unei acțiuni așa de hazardate, ca cea proiectată.

România de altfel nu are și nici nu poate avea intențiuni agresive contra Bulgariei, așa că interesele îi dictează să rămână neutră.

Ziarele bulgare anunță că România făcând cunoscut cabinetelor streine minarea Dunării, le-a mai înștiințat că înțelege să păstreze neutralitatea cea mai absolută, atâta timp cât interesele ei nu vor fi prin nimic atinse.

De asemenea va veghea ca neutralitatea să-i fie respectată și de beligeranți, ale căror trupe vor fi oprite să treacă prin România, ori cari vor fi ei”.

România fiind asaltată cu cererea de a permite trecerea vaselor de războiu pe Dunăre ceea ce constituie o vătămare a teritoriului român, guvernul român publică în oficiioasele sale următorul comunicat:

„Autoritățile noastre au luat dispozițiile necesare pentru ca barajii de mine să fie așezate pe partea românească a Dunării, dela punctul Turk-Smil la frontiera româno-bugară până la km. 430 și dela Galați până la punctul Gura Prutului.

Navigațiunea în aceste zone fiind primejdioase vasele de comerț nu vor putea circula decât fiind conduse de piloți autorizați. Vedete vor staționa la intrarea acestor zone.

Aceste măsuri au fost notificate de ministrul de externe reprezentanților puterilor, trimițându-se și înștiințări autorităților de prin porturi.”

Într'un număr recent „Daily News” ocupându-se de situația României, între altele scrie următoarele:

„Guvernul rus a cerut României permisiunea trecerii vaselor rusești pe Dunăre. Guvernul român a respins categoric această cerere. Pertractări în această chestiune n-au fost, fiindcă România și-a comunicat în termeni lapidari și preciși răspunsul său de refuz”.

Aflăm din București, că Joia viitoare camera și senatul se vor întruni din nou. Delegația camerei respective a senatului va preda regelui Ferdinand răspunsul parlamentului la mesagiul regal. Pentru redactarea răspunsului consiliile s'au întrunit astăzi. Amândouă adresele vor atinge proclamația regelui către partide și încrederea neștrămutată depusă în armată.

Ziarul „Adevărul” din București publică cu litere aparente următoarea informațiune:

„Transpiră din cercuri diplomatice știrea că zilele acestea România va fi pusă în fața unor noi și importante evenimente, cari vor privi direct și interesele sale”.

D. I. C. Brătianu ministrul de războiu, a primit în audiență pe d. colonel Budeanu, directorul armanamentului din ministerul de războiu, care a sosit de câteva zile în capitală, venind din Paris unde a avut de îndeplinit o misiune specială.

D. colonel Rudeanu, a depus dlui Brătianu, un raport amănunțit asupra rezultatului misiunii sale.

D. colonel Păianu și veterinarul Hortoceanu și Priboeanu, au plecat în Rusia, spre a cumpara o remonță de cai necesari armatei românești. Absența din țară a comisiei, va fi de trei luni.

Conferințe preoțești.

Dela un preot.

Suntem în timpul, când între împrejurări normale erau spre sfârșite convenirile preoțimeii noastre la conferințele anuale, unde prin schimbul de idei se căutau căile cele mai ușoare și mijloacele cele mai sigure pentru rezolvarea problemelor multilaterale ale direcției preoțești.

A fost de sigur o inspirație norocoasă introducerea sistematică a acestor întruniri, la cari spiritele mai comunicative și aplicate reflexivii aveau prilejul de a împărtăși și altora rezultatul scrutărilor lor.

Pe de altă parte tot aci se puteau comunica și impedimentele, de cari se izbesc în viața practică și nuzințele cele mai salutare și desinteresate, și prin conțelegere aveau a se lua măsuri pentru delăturarea lor.

Cu adevărat în unele tinuturi și tracte protopopești aceste conveniri și consfătuiri au produs rezultate frumoase întru alegerea și aflarea mijloacelor: pe de parte pentru orientarea preoțimeii, pe de altă parte pentru propășirea comunităților păstorite.

Nu mai puțin adevărat este însă, că în multe locuri nu s'a putut observa o dezvoltare mai pronunțată așa, că aici conferințele au luat un caracter stagnant de formalitate, exhaiurându-se timpul prin discuții — de multe ori cu chiar lipsite de caracter personal — în jurul serviciilor și funcțiunilor săvârșite și a formalismelor de cult.

Trebuie să accentuăm, că antecedentele acestor colegii sistematice sunt a se căuta în convenirile spontane ale preoțimeii noastre, în cari — din cele mai îndepărtate timpuri — se discutau chestiile de interes obștești și se statoriau prin consimțământ comun norme de directivă întru conducerea turmei credincioasă.

Este un titlu de glorie neperitoare pentru preoțimea noastră, că — între toate împrejurările neprielnice și contra tuturor obstacolelor naturale și artificiale — întru căutarea și aplanarea acestor norme a știut să observe drept puncte de mănecare cele mai vitale interese ale neamului nostru greu încercat.

Instinctiv: în virtutea tradiției și a rămășițelor unei culturi străvechi strecurată în sângele națiunii — și în cele mai grele timpuri, când lipsea absolut o conducere sistematică și organizată, și mai ales o autoritate centrală și impunătoare, — s'au aflat măsurile

indispensabile pentru susținerea bisericeii strămoșești. Poate și de aici invectivele veninoase, de cari a avut parte din cele mai îndepărtate timpuri preoțimea română de aici și cari sunt cea mai sigură măsură a vredniciei și demnității ei.

Împrejurările extraordinare de azi pe toate terrenele vieții publice au scos la suprafață noi probleme, dela a căror rezolvire norocoasă depinde mult bunăstarea obștească.

Însă chiar în vremile de azi — precum în deobște se recunoaște — puține dintre direcțiile publice vor avea un rol mai important și un teren de activitate mai extins și mai felurit, ca preoțimea.

Tocmai în virtutea acestei constatări va trebui să recunoaștem, că chiar pentru preoțime e mai stringentă necesitatea, ca prin împărtășirea reciprocă a ideilor și constatărilor făcute — prin discuție comună — să se afle din bun timp mijloacele cele mai norocoase întru deslegarea diferitelor probleme.

Mai mult, ca ori când, ar fi deci necesar, ca conferințele preoțești să se convoace și să se țină, luându-se în programul lor desbaterea și rezolvirea tuturor chestiilor de interes comun bisericesc.

Dacă bărbații noștri politici au punea corect și conduși exclusiv de interesele superioare ale neamului — fără orice considerații secundare și personale — în clipele determinatoare pentru viitorul unei națiuni, va judeca istoria cu severitatea ei sfâșietoare, noi însă și în clipele cele mai grele trebuie să nu lipsim dela datoria noastră, dacă voim să beneficiem de considerația tradițională înaintea tribunalului istoric.

În clipele grele, prin cari trecem însă — să mărturisim — de multe ori trebuie să fim martorii unor momente strâni.

Organul oficios al mitropoliei bunăoară în loc de a da și căuta îndreptare după cea mai bună chibzuință, de multe ori pe lângă multele coloane consacrate exclusiv războiului și politicii mai deschide în „note și impresii” nouă rubrică pentru meditații hazlii din sfera politică.

Intensitatea potențată a vieții interne trebuie să provoace măsuri pentru prevederea necesităților, cari se ivesc.

Pe lângă chestiile de caracter general însă, noi nu trebuie să pierdem din vedere niciodată împrejurările noastre speciale și misiunea noastră istorică între aceste împrejurări.

Poate mai mult, ca oricând preoții au rămas astăzi singurii conducători cu grea răspundere pentru toate ramurile vieții poporului nostru.

Proximele chemări sub arme vor micșora și mai mult numărul foarte redus al brațelor muncitoare în comunele noastre.

Lipsurile ivite abia dacă vor putea fi acoperite prin o organizare și diviziune sistematică a munții.

Ceeace însă cu greu se va putea face prin dispozițiuni autoritare, va reuși cu mult mai ușor prin sfaturile convingătoare ale părinților sufletești.

„Acum a sosit timpul, care sfintește pe toți și așteaptă marele judecător!” Dela această mare și sfântă datorie să nu lipsească unul singur dintre cei chemați, ca să rămănem vrednici și pe viitor de numele, care l-am păstrat.

Drept urmări ale războiului se vor ivi multe și mari schimbări și în proporția averilor. În scumpetea enormă lipsurile vor fi mai simțite. Familiile sărace au și vor avea mai mult de îndurat, ca între alte împrejurări. Duhul blând și plin de dragoste către desaproapele al evangheliei mântuitoare va trebui să se propoveduiască cu cea mai mare intensitate, ca să putem contrabalansa aceste neajunsuri.

De sigur se vor ivi alte multe probleme de rezolvat, ca d. e. chestia patronajului orfanilor celor căzuți în războiu, cărora încep a li se întinde curse periculoase; ajutorarea familiilor rămase fără sprijin, căutarea de ocupațiuni potrivite pentru eroii noștri deveniți invalizi ș. a.; întemeierea de fonduri spre acest scop etc.

Și dacă aceasta se va face cu pricepere și măsurile aflate de corăspunzătoare se vor pune în aplicare cu bunăvoință și atențiune, atunci numai ne vom face și noi pe deplin datoria și vom demonstra din nou, că mai ales sub îngrijirea preoțimeii s'a plămădit sufletul uriaș al poporului român, care în aceste zile crunte — dar cu speranță tare în viitor, care nu-l va înșela — a dat pe eroii cu inima de aur și cu sufletul de oțel, înaintea cărora cu respect se descoperă azi Europa întreagă.

Victor Arleşan,

Războiul european.

A patra bătălie dela Isonzo.

Geneva. — Ziarele parisiene comunică o telegramă din Veneția, care i-a apărarea fiascului de pe linia dela Isonzo. Cu toate că Goriza a fost complet pustiită, ofensiva s'a liniștit întru câțva, pentru că armatei austro-ungare îi sosesc mereu noi forțe cari atacă cu vehemență pozițiile italiene. Nouile detașamente dușmane se urcă la optzeci de mii soldați, astfel că orice încercare de atac italian, îl plătesc cu groaznice pierderi. Austro-Ungarii și-au sporit și numărul tunurilor.

Rezultatul călătoriei lui Kitchener la Roma.

Paris. — „Le Temps” desminte știrea că drumul lui Kitchener la Roma n'ar fi avut rezultat. A trecut timpul vorbelor, nu e necesar să se vorbească despre toate. Faptele au să adeverească, că Kitchener a satisfăcut tuturor așteptărilor. Faptul, că ambasadorul italian din Londra a subsemnat contractul, fiind astfel exclusă o pace separată italiană, demonstrează că întreruperea raportului diplomatic dintre Italia și Germania nu mai pot epuiza dușmănia lor. Declarația germano-italiană de războiu este dovada că Italia s'a identificat pe deplin cu ententa, și e foarte firesc ca acolo unde interesele ei reclamă să ia parte la toate acțiunile ei.

Noul rol al lui Joffre.

Paris. — „Temps” anunță: Comanda supremă a armatei din nord nu va fi îndeplinită. Toată responsabilitatea și conducerea operațiilor de pe toate fronturile rămâne în sarcina generalului Joffre, căruia i se va da un ajutor general și împreună cu acesta va direcționa conducerea fronturilor.

Întâiul consiliu de război al aliaților.

Paris. — (Havas) Ieri înainte de amiază s'a ținut cea dintâi ședință a consiliului de războiu sub președinția lui Joffre, la care au luat parte și fostul șef al statului major rus generalul Giliński, colonelul sârb Stefanovici, generalul italian Porro și delegații Angliei și a Belgiei.

Chemarea sub arme a contingentului 1917 în Rusia.

Petrograd. — Ucazul țarului ordonă chemarea sub arme în 1916 a contingentului 1917.

Noua armată sârbă.

București. — Ambasadorul sârb Marinovici, în urma raporturilor guvernului său so-site prin Muntenegru, a comunicat cercurilor guvernamentale din București că voevodul Putnik are intenția să adune resturile armatei sârbe, să le completeze cu tinerii de 15—17 ani, cari fără excepție, au fost luați și duși de armata în retragere. În felul acesta Putnik speră să inarmeze o armată de o sută cincizeci de mii. Aceasta ultimă armată sârbă, ajutată de detașamente italiene mai târziu ar putea încerca o nouă ofensivă. În armata sârbă ca și în cea muntenească, femeile îndeplinesc serviciile particulare, iar echiparea artileriei ar îndeplini-o ententa.

Marele duce Nicolae Nicolaevici comandantul suprem al armatei orientale.

Berlin. — „National Zeitung” anunță dela frontiera rusească: Ziarele rusești comunică știrea că pe întreg frontul oriental rus comanda supremă va lua-o marele duce Nicolae Nicolaevici. În frontul oriental se socotește zona persiană, afgană și cea din Tigru. Tot sub comanda lui are să fie și o parte a armatei din Caucaz. Ziarele evidențiază importanța acestei zone de războiu pe care se vor da cele mai de seamă operațiuni din viitor.

Soldați de geniu italieni în Albania.

Geneva. — „Petit Parisien” anunță că în Albania au sosit trupe de geniu pentru ca să construiască drumuri.

Înțelegerea dintre pașa Essad și statul major sârb.

București. — „Universul” anunță o înțelegere între statul major sârb și pașa Essad în urma căreia resturile trupelor sârbești vor fi plasate în orașele din Albania. Din Italia au sosit în Albania mari cantități de materii alimentare.

Convențiile Germaniei cu Grecia.

Köln. — Lui „Kölnische Zeitung” i se anunță din Atena: Știrile ziarelor despre pretențiile Greciei față de Germania în cazul tecerii trupelor germane-austro-ungare pe teritoriu grec, chiar și în cazul ca Francezii și Englezii să-și concentreze forțele la Salonic, sunt absolut false. Asemenea pretenții și garanții, Grecia n'a cerut, iar Germania n'a dat.

Locuitorii ruinelor din Goriza.

Viena. — Corespondentul lui Reichspost, Scapinelli, scrie dela cartierul de presă:

După cea mai grozavă zi a bombardării, am vizitat orașul Goriza. Tot ceea ce s'a scris până acuma despre acest oraș nenorocit, nu este exagerație. Fapt este, că orașul nu mai e decât ruină și toată viața din el e stânsă. Așa în pivnițe doar dacă mai este puțină viață. Aici sunt ascunse cele 3000 de suflete rămase în oraș din populația de 30.000. Chiar și autoritățile orașului sunt instalate în sutere. Locuitorii guvernului, și consiliile municipale își au birourile în pivnițe și tot acolo se și ferbe pentru populație. Într-o singură pivniță se sălășluiesc 200 indivizi rămași fără căpătâi.

Cu slabe întreruperi, bombardarea orașului nu încetează. În cursul nopților, sutele de grante explodează cu furie în orașul întunecat. La capul podului, unde Italienii și-au concentrat toate forțele, lupta continuă cu vehemență. Ai noștri rezistă cu eroism și dacă sunt chiar necesități să cedeze forțelor preponderante, ori ce colț de tranșeu ocupat este reocupat de trupele noastre. Același lucru s'a întâmplat la Os-lavia, unde Italienii au făcut mari sforțări în jurul bisericii și a drumului de țară. Toate atacurile lor însă au rămas fără isbândă.

Noul svon despre abdicarea lui Sassonov.

Petrograd. — Semioficialul francez „Temps”, care anunțase într'un rând abdicarea lui Sassonov și numirea lui Goremkin în calitate de cancelar, anunță din nou abdicarea lui Sassonov. Motivele acestei schimbări nu sunt de ordinul politicii externe, ci dificultățile ce le-ar întâmpina ședințele dumei cu guvernul din cauza lui Sassonov.

Infrângerea Englezilor în Mesopotania.

Londra. — Într'un prim articol „Times” se ocupă de evenimentele din Mesopotania. Ziarul face comparația diferitelor evenimente contrariate și trage concluzia, că cu toate victoriile secerate la început de armată britană, n'a fost în stare să-și păstreze pozițiile. Trei zile de-arândul Englezii au fost respinși de armata dușmană preponderantă. Acum sunt la o distanță de 100 mile de Bagdad. Cu toată probabilitatea ajutoarelor ce le stau la dispoziție populația engleză va mai trebui să aștepte până când soldații englezi vor zări turnurile moșeelor.

Tactica generalului sârb Putnik.

București. — Agenția rusească Westnik trimite ziarelor un lung comunicat în care se ocupă cu situația Serbiei.

— Înainte de toate generalul sârb Putnik este felicitat pentru excelenta tactică rusească după care acesta a făcut retragerea armatei sârbești.

„Toți criticii militari, chiar și cei germani — spune textual Ag. W., — ne-au amintit la începutul războiului din Franța, și apoi în timpul ofensivei germane în Rusia că soarta unui războiu nu se poate hotărî decât prin distrugerea armatei dușmane, iar nu printr'o ocupație de teritoriu, ori cât de întinse ar fi.

Acest adevăr se repetă și în Serbia, unde armata, departe de a fi nimicită, a rămas un factor însemnat.

Generalul Putnik a întreprins o tactică originală, opunând armatei austro-germane care da ofensiva, contingentele sale cele mai slabe și păstrând trupele sale cele mai bune pentru viitoarea luptă hotărâtoare.

Generalul Putnik a evitat, foarte corect, o luptă decisivă în regiunea dela Kosovo (Câmpul mierlei), și a preferit să retragă armata sârbească în Muntenegru, unde astiel se va atinge interesele Italiei.

Italia ar trebui să susțină rezistența sârbească și muntenească. Dacă Serbia și Italia vor lăsa la o parte vechea lor rivalitate, războiul din Serbia ar putea avea un epilog foarte serios, chiar dacă ultimul petic de teritoriu sârbească ar fi căzut sub jugul străin.

Politica dlui Venizelos.

Atena. — Guvernamentalul „Nea Himeră” spune, că programul politicii externe a dlui Venizelos, se bazează pe concepția invincibilității Angliei și de aceea el nu se poate împăca cu părerea oamenilor politici și a strategilor cari urmăresc fazele luptei anglo-germane. Ne-siguranța însă domnește în mintile tuturor, deoarece acest războiu poate aduce în fiecă zi surprize noi.

Programul dlui Venizelos e însă prea îndrăzneț, pentru că el stabilește de mai înainte cine va fi învingătorul și care învinsul.

E cam puțin probabil a crede că chiar dacă înțelegerea ar fi peste tot victorioasă și ar consimți să plătească Greciei prețul serviciilor aduse, ea încă n'ar putea să facă așa ceva, pentru simplul cuvânt, că interesele puterilor ce alcătuiesc astăzi grupul de puteri al înțelegerii sunt contradictorii în unele puncte de vedere. „Athina” (guvernamental) susține că mobilizarea e un non senz al politicii preconizate de guvern și constituie o insultă pentru prestigiul Greciei.

În interior mobilizarea nu poate provoca decât enervarea în opinia publică, ea consumă bogăția privată și secătuieste entuziasmul ce trebuie să domnească printre cei ce sunt sub drapel, cari de sigur se gândesc necontent pentru ce sunt ținuți sub arme. Pentru cei de peste hotare mobilizarea e o speranță, că din Grecia se va face un pod de cadavre în calea Germanilor ce merg la Constantinopol; iar iar „Bulgarii și Germanii au convingerea că n'avem încredere în garanțiile ce ni-au fost date și ne temem de o eventuală invazie germano-bulgară”.

Contele Tisza despre situație.

Sedința de ieri a camerii.

Arad, 8 Decembrie.

Oratorii opoziției maghiare, contele Mihail Károlyi, contele I. Andrássy și Ioan Rakovsky au atins în ședința de ieri în vorbirile lor în cursul debaterii proiectului indemnității chestia păcii și au făcut critică felului de aplicare a cenzurii.

Primul ministru contele Tisza a răspuns la aceste următoarele:

Mă abțin dela orice declarație care ar avea o influență turburătoare și așa nu voi răspunde la unele pasagii din vorbirile rostite. Nu primesc propunerile contelui Mihail Károlyi și a deputatului I. Rakovsky. Nu e vorba de premiarea păturilor largi ale populației, ci de structura vieții naționale. Strămoșii noștri n'au luptat pentru dreptul electoral, ci pentru patrie. Sângele vărsat pentru patrie, va pune baza unui viitor mai strălucit al națiunii. Chestiile economice și de alimentație sunt în legătură cu venitul redus după capitalul plasat pe bază altruistă. Guvernul procedează cu toată rigoarea față de ori și cine.

În ce privește cenzura primul ministru admite, că cenzura e un rău necesar. Cenzura e aplicată în Ungaria foarte liberal. Dovadă e că cu toate că s'a dat autorizație legală, nu e impusă obligativitatea cenzurii preventive. Primul ministru spune că a luat atingere în chestia aceasta cu conducătorii presei. Cenzura are greșeli, dar e necesar ca glasul dușmanos să fie exclus din coloanele presei și era de interes ca presa să fie povocată a fi rezervată în chestia alimentației.

Contele Tisza a vorbit în urmă despre situația militară și politica externă. Spune că nu va uita nici când lunile, prin cari a trecut, și emoțiile de cari a fost cuprins la prima știre despre ruperea frontului la Gorlice. De atunci s'au mai adaos la cele două mari succese: înfrângerea armatei rusești și împiedecarea victorioasă a ofensivei italiene, expediția din Serbia. Aceasta nu e de despretuit. A căzut un dușman din rândul dușmanilor noștri.

Convenția de pace a Europei centrale, prin Bulgari s'a înfăptuit cu un factor puternic, modificând esențial proporțiile de forțe, și dând pe toată linia baza deslegării sigure a problemei balcanice. Acestea însă nu influențează raportul față de Grecia și România. Trebuie avută în vedere situația dificilă de astăzi a Greciei, în același timp însă evenimentelor trebuie dată direcția prin care Grecia să aibă posibilitatea să-și ocupe locul cuvenit în Balcani.

Primul ministru și astăzi este de părerea că interesul României cere alianța cu noi.

Aceasta a fost politica tradițională a tuturor bărbatilor de stat români. În timpul din urmă au început să se ivească alte predispoziții, în urmarea cărora România nu a ocupat locul care trebuia. Datoria ei este să judece unde se va alia. Cu toată liniștea putem privi în fața deciziunii României. Ori care va fi deciziunea României, nu va putea avea influență hotărâtoare asupra soartei monarhiei.

Rezultatele situației militare au aplanat anumite chestii și au apropiat condițiile premergătoare de pace. Nu monarhia a început războiul, care din partea noastră este războiul îndepățat al apărării. Regretă declarația de pace a lui Andrassy, pentru că trebuie să continuăm războiul fără descurajare până atunci până când vom infiltra în sufletul dușmanului nostru dorul de pace. Condițiile obiective de pace sunt făcute. Condițiile prealabile subiective lipsesc în tabăra dușmană. Cu cât mai târziu se va convinge dușmanul despre păcatul măcelului fără scop, cu cât vor spori mai mult jertfele, cu atât vor fi pentru dușman mai grele condițiile de pace. (Aprobare unanimă). Datorința noastră a celor de acasă este, ca în tot cursul războiului, ca și până acuma, delăturând orice interese particulare, să nu lăsăm să slăbească pilda sublimă a dragostei pentru patrie. S'ar scârbi de sine, dacă în luptele de astăzi s'ar lăsa condus de lupte de partid. Să nu uităm de datorințele noastre față de interesele înalte ale națiunii închinată pe terenul unității patriotice.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 8 Decembrie 1915.

Din însemnările unul glotăș.

Subt vraja sfintei cruci..

O dimineață fermecătoare de Maiu. Se dă ordinul, ca toți prizonierii de războiu ruși să se posteze în curtea fabricii — o fabrică de cărămidă unde e tabăra — căci un preot militar va celebra serviciu dumnezeiesc. Postarea prizonierilor durează aproape o oră. Sunt mulți, vre-o 5000. Tăcuți privesc înaintea lor, așteptând sosirea preotului. Mulți murmură rugăciuni, făcându-și semnul sfintei cruci. La mijloc, s'a improvisat un altar, cu lucruri cerute dela locuitorii civili din fabrică. De-o parte se așează corul rusesc, iar de cealaltă parte corul soldaților români, cari fac serviciu militar în tabăra de prizonieri. Păr. Coriolan Buracu, preotul militar, celebrează sfânta liturgie în limba românească și în cea rusească. De aceea sunt două coruri. Când sosește păr. Buracu, un subofițer rus — moldovean — comandează în limba rusească:

„Drept! Pentru rugăciune, descoperiți-vă!” Prizonierii se descoperă și în tăcere de mormânt părintele Buracu, cu evlavie, majestos, începe celebrarea sfintei liturgii. E atât de frumos, atât de înălțător, să auzi cum cântă cele două coruri, cel românesc și cel rusesc. Se aude apoi o nouă comandă rusească și prizonierii cu toții îngenunchiază. Tot aceasta facem și noi. La un semn al păr. Buracu, cei 5000 de prizonieri cântă în limba lor „Tatăl nostru”. Pare că se cutremură văzduhul. Rușii cântă foarte frumos. La dorința soldaților români s'a făcut și sfințirea apei. Părintele Buracu stropește și pe prizonieri. De pe fețele lor palide se putea citi, că

în piepturile lor e o mare luptă; cu toții erau emoționați, mulți plângeau.

La sfârșitul serviciului divin, părintele Buracu rostește o vorbire, care e talmăcită în limba rusească prizonierilor de către un moldovean.

„Să vă întoarceți cu toții, în pace și sănătoși în patria voastră, la părinții, nevestele și copiii voștri”.

Prizonierii, cu recunoștință se uită la preot, își ridică apoi privirile spre cer, murmură rugăciuni în limba lor, își fac semnul sfintei cruci și-și șterg lacrimile din ochi. Doamne, ce mare e vraja sfintei cruci! Sub vraja ei dumnezeiască, soldații noștri și prizonierii ruși împreună plâng... Sub vraja ei dumnezeiască, soldații noștri și prizonierii ruși nu se privesc ca dușman; gândul și al unora și al altora rătăcește pe la vetrele lor... Sub vraja ei dumnezeiască și uni și alții se roagă pentru iubii lor de acasă....

Doamne, ce mare e vraja sfintei cruci!

Timișoara.

Al. T.

Mari cumpărări de cereale în România. O delegație a comisiunilor de cumpărare germană-austro-ungară a căzut de acord cu comisiunea centrală pentru vânzarea și exportul cerealelor din România asupra vânzării a 50.000 de vagoane cereale, cu prețurile următoare:

Grâu cu 3200 lei vagonul; Porumb, de calitate specială, cu 3000 lei vagonul; Porumb ordinar cu 2800 lei vagonul; Ovăs cu 2700 lei vagonul; Orz cu 2600 lei vagonul; Mazăre și fasole cu 4000 lei vagonul.

Pentru exportarea acestor 50.000 de vagoane cereale comisiunea germano-austro-ungară va trimite în România, zilnic 360 de vagoane, cari vor intra în țară prin toate punctele de frontieră. Intreaga cantitate de cereale cumpărată, va avea să iasă din România în maximum trei luni de zile.

D-na Lucia Cosma la Opera română. Aflăm din zările bucureștene, că distinsa noastră cântăreață, dna Lucia Cosma din Timișoara și-a făcut săptămâna trecută debutul la București în genul operei, după ce a repurtat atâtea mari succese în sălile de concert. A cântat rolul Luciei din opera cu același nume la Opera română dela Teatrul Liric (Leon Popescu). Criticii teatrali din București afirmă, că sala teatrului era plină de acei cari cunosc cultura muzicală și artistică a dnei Lucia Cosma — și nici de astădată cântăreața Ardealului nu și-a desmintit scala superioară de cânt pe care o posedă și buna ei muzicală. Felul cum a făcut față agilităților din aria „Nebuniei” a stârnit aclamațiuni generale.

Un aeroplan rus deasupra orașului Dorohoi. Se anunță din Dorohoi: Luni pe la orele 10 dimineața, un aeroplan ce se crede a fi fost rus a trecut pe deasupra orașului nostru, la o înălțime cam de 2000 metri, venind dinspre Siret.

Aeroplanul a trecut spre Prut. Soldații din regimentul 69 infanterie au tras două salve asupra aeroplanului, dar fără rezultat.

Deasupra gărei aeroplanul a virat câteva minute.

† **Aron Uiețiu.** La 14 August a murit pe câmpul de luptă din Polonia rusească Aron Uiețiu, cum ne informează părinții lui din Kiskalán. Voinicul se purtase brav și a fost decorat cu crucea de argint pentru vitejie.

Odihnească în pace.

Amintirii... Un coleg de școală al stegarului Ioan Suciu, citind necrologul în ziar, ne scrie despre acest tânăr căruia-i zimbă viitorul:

Prin calitățile sale sufletești se distingea ca cel dintâi, fiind fala gimnaziului de stat din Si-

biu ani de-a rândul. Intre noi era cunoscut ca cel mai superior și băeților din clasele inferioare le servea de exemplu al hărniciei. — Br.

† **Aurel Millea** notar a comunei Fofeldea după un morb grav a decedat Marți, în 17/30 Noemvrie a. c. în al 54-lea an al vieții sale. Inmormântarea s'a făcut în 2 Decembrie n.

Odihnească în pace.

Noul director al gimnaziului din Brașov: Dr. I. Blaga. Cetim în „Gazeta Transilvaniei”: Corpul profesoral al școalelor medii din loc, întrunindu-se Vineri în 20 c. în conferință extraordinară, a recomandat Eforiei școlare, cu unanimitate de voturi, de director al școalelor medii pe profesorul Dr. Iosif Blaga. — Felicitări.

Sinuciderea unui înalt ofițer român. Se anunță din București: Vineri seara pe la orele 10, s'a sinucis trăgându-și un foc de revolver în inimă, la domiciliul său din strada Numa Pompiliu Nr. 24 din Iași, maiorul Vasile Ionescu, subșeful statului major al corpului 2 de armată. Moartea i-a fost instantanee. Cauzele sinuciderii sunt necunoscute.

† **Dna Maria Münster n. Karl**, nepoata dlui feldmaresal t. Nic. Cerna și a colonelului Iosif Băcilă, a decedat subit în Szombathely în 27 Nov. n. în vârstă de 38 ani. Inmormântarea s'a făcut în cripta familiară din Mehadia.

Odihnească în pace.

Căsătorie. D. Dr. Augustin Ciavici, avocat în Beiuș, de prezent locotenent în armată pe frontul italian, și d-șoara Florica Crișan din Beiuș, și-au serbat cumunia religioasă Duminică, în 5 Decembrie n. a. c. Felicitările noastre.

Domnișoare decerate pentru merite la „Crucea Roșie”. Aflăm cu plăcere, scrie „Drapelul”, că între damele decorate pentru meritele câștigate în serviciul „Crucei Roșii” se află și domnișoarele Lucretia Frențiu, Nella Ștefani-Plorescu și Letiția Maier din Lugoj, cari s'au dedicat cu devotament îngrijirii răniților în spitalul de rezervă militar de aici.

Legenda înființării orașului Niș la Vidin. O legendă populară sârbească spune că în regiunea Nișului trăia odată un frate și o soră. Fratele se numea Nișco, iar sora Vida. După moartea părinților lor, Nișco și Vida își împărțiră moșia părintească. Nișco își luă toată valea Moravei și a Nișavei, iar sora valea Dunărei. Nișco a înființat orașul Niș, iar Vida Vidinul. Cu prilejul hotărniciei s'au iscat oarecare neînțelegeri.

Pentru a pune capăt ori cărei neînțelegeri, ei s'au pus la cale ca să pornească în același timp facerea unei șosele de fier între Niș și Vidin și la locul unde se vor întâlni, acolo să se pue pietrele de hotare. Aceste condițiuni n'au fost ținute. Nișco a făcut un drum de piatră, iar Vida a închipuit planul șoselei cu semnele potcoavelor calului său. Fratele și sora s'au întâlnit la locul numit Gramada și acolo au ridicat o movilă mare de pietre, ce aveau să slujească drept hotar al pământurilor lor.

Retragerea din circulațiune a bancnotelor vechi à 20 cor. Bancnotele à 20 cor. purtând data de 2 Ianuarie 1907, mai circulează numai până la 31 Decembrie 1915.

După terminul acesta și până la 31 Decembrie 1916 bancnotele din chestiune se primesc drept plată numai la „Banca Austro-Ungară”.

† **Preotul Ioan Meda.** Mercuri în 18 Noemvrie a. c. v. am petrecut la locul de vecinică odihnă pe veteranul preot Ioan Meda din Valeadieni. Răposatul în vârstă de 76 ani a servit bisericii și neamului ca preot 55 de ani, cu zel și abnegațiune, conducând cu pricepere turma încredințată lui spre păstorire, la limanul fericirii. De aceea a și fost petrecut până la cimiter de întreaga comună cu mic cu mare. La liturgie și prohodul au servit preoții: Nicolae Cornean din Apadia ca delegat protopresbiteral, apoi Antonie Atnăgea din Zorlențul-mare și Nicolae Popovici din Brebul. Iar cantorii au fost: învățătorul pensionat George Cătană din Valeadieni, Ioan Popescu din Zorlențul-mare și Floria Ioan inv. în loc. Apoi cantorii și școlarii

din comună. Predică, la dorința chiar a răposatului, nu s'a ținut. Pe răposatul îl jelește fiica sa *Elena* măritată *Emanuil Pirtea*, preot capelan în loc, și *Andrei Meda* cu soția sa *Nina*, comerciant în loc. Mai departe nepoții: *Dr. Valeriu Meda*, referent consistorial în Caransebeș, *Emanuil Pirtea*, student în clasa III-a gimnazială, precum și rudenii, cunoscuți și întreaga comună. În veci amintirea lui!

Impăratul Chinei s'a logodit cu fiica lui Iuan-sikal. „Morning Post” publică din Shanghai o senzațională știre de logodnă. Afirmativ *Puji* detronatul împărat al Chinei s'a logodit cu una dintre fiicele președintelui republicei, *Iuan-sikal*. Interesant este faptul că „fericitul mire”, eximpăratul *Puji* n'are decât vârsta de zece ani. La anul 1908, în etate de trei ani a ajuns împăratul Chinei, la 1912 însă a fost deja detronat ceea ce în mare parte îi poate mulțumi viitorului său socru, care însuși a sfătuit pe eximpărăteasa să declare abdicarea dinastiei *Mandșu*. Știrea din „Morning Post” nu ne spune însă ce vârstă are logodnica.

x Ocaziune specială! Am reuși să cumpăr ieftin dela un renumit fabricant german un stoc de cele mai fine fabricate de piele și anume: reticule pentru dame și pungulițe pentru bani mărunți. În consecință sunt în situația a oferi on. mei mușterii toate aceste mărfuri cu prețuri convenabile. *Marele magazin Fischer, Arad.*

x Trăsuri pentru copii, scăunele pentru copii, jucării dela cele mai ieftine până la cele mai fine, apoi elegante reticule pentru dame, garnituri pentru călătorie, manicur și garnituri de pieptare și tot felul de cadouri, obiecte pentru soldați etc., asortiment foarte bogat la *Hegedüs Gyula, Arad, bulevardul Andrassy Nr. 16.*

x Pieptare (sweter) din păr de cămilă, pantalonii, velințe, tricote, tricote de mătăsă și de hârtie, ciorapi de păr, mănuși și tot felul de obiecte pentru iarnă, pardesiuri de gumă, pălării elegante, cravate, albituri etc., în asortiment bogat, cu prețuri foarte ieftine în *prăvălia de modă pentru bărbați „Chic”, Arad, bulevardul Andrassy Nr. 16.*

Bibliografie.

A. Banclu: *Dr. Alexandru Bogdan (pagini comemorative; reproducere din anuarul LI al liceului românesc din Brașov). Broșura a apărut în tipografia A. Mureșianu: Branisco et Comp. din Brașov (str. Prundului 15) și costă 1 cor. Venitul curat este destinat pentru „Casa de lectură Dr. Alexandru Bogdan”.*

A. Cotruș: „*Sărbătoarea Morții*”, un volum de poezii inspirate de războiu. Se poate comanda la librăria *Concordia* și *Librăria Diecezană în Arad*, la librăria *Minerva Lugoj*, la *Librăria Arhidiecezană din Blaj* și la librăriile *Ciurcu* și *Chiroiu din Brașov. Prețul 1.50 cor., plus porto postal 10 fileri.*

B. Marian: „*Dicționar de citate și locuțiuni străine*”, este întâiul dicționar în românește, care conține citatii și locuțiuni latinești, grecești, italienești, englezești, franțuzești și nemțești, care poate fi utilizat cu mult folos de oricine. Se poate procura dela toate librăriile bucureștene pe prețul de 2 lei, plus porto postal.

Dr. Alexandru Nicolescu, secretar metropolitan în Blaj: „*Adevăruri eterne*” (meditații, predici, conferințe, cuvântări ocazionale). A apărut în Blaj, la *Tipografia seminarului teologic. Prețul 3.20 cor.*

Ultima oră.

OFENSIVA ANGLO-FRANCEZĂ LA PRIMĂVARĂ.

Bruxella. — Generalul *Gallieni* a declarat în ședința unei comisii a camerei franceze, că la primăvară se va începe o mare ofensivă anglo-franceză.

SCUFUNDAREA UNUI CRUCIȘĂTOR ITALIAN.

Viena. — Comandantul marinei de război austro-ungare comunică: In 5 c. la orele 10 înainte de amiază un submarin al nostru a scufundat în fața Valonei un mic crucișător italian.

NEUTRALITATEA GRECIEI.

Viena. — Ziarul „*Cheri*” din Atena vorbind despre acuzațiile ce se aduc Greciei, din partea presei împătritei înțelegeri, că n'ar fi respectând neutralitatea binevoitoare proclamată de dânsa, scrie:

— Declarația guvernului grec că va păzi o neutralitate binevoitoare față de puterile împătritei înțelegeri, nu însemnează că Grecia și-ar fi luat vre-un angajament în afară de ceea ce se înțelege de fapt prin neutralitate binevoitoare. Și această neutralitate însă are marginile sale, cari sunt cuprinse în dispozițiunile adoptate de conferința dela Haga și bazate pe dreptul internațional.

Guvernul grec — continuă „*Cheri*” — într-o ședință a consiliului de miniștri a și examinat aceste dispozițiuni, tocmai spre a fi ferit de impuțări, fie dintr'o parte, fie de alta.

Grecia își va păstra angajamentul luat, și va păstra această neutralitate binevoitoare în mod loial, dar să nu se aștepte nimeni ca ea să treacă peste marginile permise pentru a favoriza pe vre-unul din grupurile beligerante.

Aceasta nu se va întâmpla oricâte presluni s'ar face ori din ce parte ar veni ele”.

D. P. P. CARP IN AUDIENȚĂ LA REGINA CARMEN SYLVA.

București. — Aflu, că d. P. P. Carp a fost primit în audiență de Maj. Sa regina *Carmen Sylva*.

VENIZELOS CONTINUĂ A SPERA...

Salonic. — Amicii politici ai dlui *Venizelos* afirmă că, după părerea șefului lor, Grecia va fi obligată să iasă din neutralitate, înainte de alegerile legislative.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Sz.: 1883/915.

Faeladási hirdetmény.

Felsőpián községe folyó évi december 28-án d. u. 2 órakor Felsőpián község-házánál (Szebenmegye) tartandó nyilvános szó és írásbeli ajánlatokkal egybekötött árverésen eladja az Alsócsora község határában a községtől 7. kilométernyire fekvő 111. kat. hold 55 éves $\frac{1}{2}$ tölgy és $\frac{1}{2}$ bükk sarjerdőjének fatömegét a leg-többet ígérőnek.

Fatömeg 14760 m³.

Kikiáltási ár 39.100 korona.

Bánatpénz 3910 korona.

Írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, mely csak akkor vétetik figyelembe:

a) ha az árverés megkezdése előtt terjesztetnek be.

b) ha tisztán kivehetőleg betűkkel is számjegyekkel tartalmazzák a megígért összeget.

c) ha a tárgy megjelölés úgy mint az a hirdetményben van a borítékon és belül is olvashatóan írva van.

d) ha lepecsételve 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be.

e) ha a kivánt bánatpénzt tartalmazzák.

f) ha tartalmazzák azon nyilatkozatot, hogy ajánlattevő, az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

g) ha ajánlattevő neve és lakhelye világosan kiolvasható.

h) kikiáltási áron aluli ajánlatok figyelembe nem vétetnek se utó vagy távirati ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési és szerződési feltételek Felsőpián község házájánál és a marosmenti alsó (Gyulafehérvári) m. kir. járási erdőgondnoknál megtekinthetők.

Felsőpián, 1915 évi december 6-án.

A községi előljáróság.

George Neghiu, bíró. Tatar Zakariás, k. jegyző.

AVIZ.

Aducem la cunoștință că pachete postale cu calendare nici în Bucovina și nici pe câmpul del luptă nu se pot trimite. Se pot însă expedia sub bandă (ca imprimat) 1—3 exemplare, dar pentru primirea lor administrația nu poate lua răspunderea.

Ministerul Finanțelor

Direcțiunea Contabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice. Datoria Publică.

Nr. 142.097 din 4 Noemvrie 1915.

Publicațiune.

A 54-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4%, amortibilă din 1889, împrumutul de 32.500.000 lei, se va efectua în ziua de 1/14 Decembrie 1915, în sala specială a Ministerului de Finanțe, ora 10 dimineața, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în Monitorul Oficial cu Nr. 4: 245 din 7 Februarie 1906.

La aceasta tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de: 394.000 lei, în proporția următoare:

39 titluri à	5.000 lei	195.000 lei.
193 „ „	1.000 „	193.000 „
60 „ „	100 „	6.000 „

292 titl. p. o valoare nomin. de: 394.000 lei.

Publicul este rugat a asista la tragere. p. Directorul Contabilității Generale a Statului și Datoriei Publice,

D. Popovici

FARMACIA

KÁRPÁTI JÁNOS,

ARAD, ÎN COLȚUL PIETEI BO-

SZA ISTVÁN, VIS-À-VIS DE GARA TRONULUI ELECTRIC.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750

„CONCORDIA”

: SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINII. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cuțes, mașini de tipar, mașini de tălat și mașini de varsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opus, reviste, foi, placate, rețete, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri asociative, invitari de logodnă, curente și o mii petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă de a cele mai simple până la cele mai fine.

Execuție
promptă.

Execuție
promptă.